
Kyrkomötet

Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2017:7

Rekrytering till kyrkliga utbildningar och tjänster

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2017:32 med förslag att uppdra till kyrkostyrelsen att genom stiftens stimulera rekrytering av kyrkomusiker samt motion 2017:119 med förslag att uppdra till kyrkostyrelsen att utarbeta en långsiktig handlingsplan, minst tio år, för rekrytering av anställda och ideella medarbetare, att se till att handlingsplanen får tydligt utvärderingsbara mål med kontinuerlig uppföljning, att skyndsamt inrätta en nationell centrumbildning som ges ansvar för rekryteringssatsningen, att se till att centrumbildningen placeras i ett eller två stift, att i nästa års förslag till budget ställa ekonomiska resurser till centrumbildningens verksamhet samt att utvärdera och besluta om former för fortsättning av arbetet efter tio år. Utskottet framhåller bland annat hur kyrkostyrelsen i anslutning till kyrkohandboksrevisionen ser på sitt kommande arbete med kyrkomusiken i ett bredare perspektiv i syfte att hålla det kyrkomusikaliska arvet levande och ta ansvar för utveckling och nyskapande. Med hänvisning till detta föreslår utskottet att motion 2017:32 ska anses besvarad med vad utskottet anfört.

Vad beträffar åtgärder för att främja församlingarnas rekrytering av anställda och ideella medarbetare anser utskottet att det huvudsakligen är en uppgift för församlingar och stift och föreslår därför att motion 2017:119 avslås i sin helhet.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att motion 2017:32 är besvarad med vad utskottet anfört.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2017:119, punkt 1.
3. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2017:119, punkt 2.
4. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2017:119, punkt 3.
5. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2017:119, punkt 4.
6. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2017:119, punkt 5.
7. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2017:119, punkt 6.

Motionernas förslag

Motion 2017:32 av Ulla Rickardsson, Nationell kraftsamling för rekrytering av kyrkomusiker

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att genom stiftens stimulera rekrytering av kyrkomusiker.

Motion 2017:119 av Niklas Grahn m.fl., Svenska kyrkans rekryteringsutmaning

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utarbeta en långsiktig handlingsplan, minst tio år, för rekrytering av anställda och ideella medarbetare,
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att se till att handlingsplanen får tydligt utvärderingsbara mål med kontinuerlig uppföljning,
3. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att skyndsamt inrätta en nationell centrumbildning som ges ansvar för rekryteringssatsningen,
4. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att se till att centrumbildningen placeras i ett eller två stift,
5. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att i nästa års förslag till budget ställa ekonomiska resurser till centrumbildningens verksamhet,
6. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utvärdera och besluta om former för fortsättning av arbetet efter tio år.

Bakgrund

En relativt stor andel av dem som är anställda inom Svenska kyrkan kommer enligt sammanställningar från bland annat Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation att uppnå pensionsålder inom ett fåtal år. Det finns även församlingar och delar av stift som har långvariga vakanser på grund av svårigheter att rekrytera kompetent personal. Samtidigt har i flera sammanhang inom Svenska kyrkan också uppmärksammats ökande svårigheter att rekrytera studerande till olika yrkeskategorier med inriktning på arbete i kyrkan.

Frågan om rekrytering till kyrkomusikerutbildningar har diskuterats i samband med utredningen om kyrkomusiker i kyrkoordningen. Till kyrkomötet 2017 framhåller kyrkostyrelsen i sin skrivelse KsSkr 2017:4 *Kyrkomusiker i kyrkoordningen* att det kan behövas ytterligare åtgärder för att stimulera rekrytering av studerande till kyrkomusikerutbildningarna så att problematiken med svårigheter för församlingar att i sin tur rekrytera behöriga musiker kan minskas. I kyrkostyrelsens skrivelse till förra årets kyrkomöte KsSkr 2016:1 *Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2017–2019* betonar styrelsen att det är angeläget med strategisk kompetensförsörjning som även innebär åtgärder för att fortbilda och behålla medarbetare i organisationen. Det är en fråga för hela Svenska kyrkan att komma till rätta med de beskrivna rekryteringsproblemen. Kyrkostyrelsen framhåller att rekrytering och strategisk kompetensförsörjning kommer att diskuteras vidare med stiftet under den pågående planeringsperioden. I det långa perspektivet behövs kunskapsuppbyggnad på flera kyrkomusikaliska områden vilket bland annat har betydelse för den framtida rekryteringen av kyrkomusiker. Förändringar i såväl kyrka som samhälle behöver kartläggas för att identifiera kunskapsluckor och utvecklingsbehov. Inför ett planerat forskningsprojekt om tidig kyrkomusik har kyrkostyrelsens arbetsutskott beslutat att en forskningsöversikt tas fram under 2017. Ett sådant projekt ligger dock utanför kyrkohandboksrevisionen. Arbetet med Svenska kyrkans plattform för kyrkomusik slutförs också under 2017 och ett brett samråd med externa musikintressenter formaliseras i nära relation till detta arbete. I anslutning till kyrkohandboksrevisionen ställer sig kyrkostyrelsen i sin skrivelse KsSkr 2017:6, i avsnittet 3.3 *Kyrkohandbokens musik*, bland annat frågan *Hur ser kyrkostyrelsen på arbetet med kyrkomusiken i ett bredare perspektiv?* och besvarar den enligt följande:

Den diskussion som förekommit i samband med kyrkohandboksrevisionen om kyrkomusik har väckt nya och bredare frågeställningar än de

som rör en ny kyrkohandbok. Kyrkostyrelsen konstaterar att Svenska kyrkan behöver ett sammanhållet, systematiskt och långsiktigt arbete för att hålla det kyrkomusikaliska arvet levande och ta ansvar för utveckling och nyskapande. Kyrkostyrelsen avser att fatta beslut om organisatoriska former för detta.

I stiftets uppdrag att främja och ha tillsyn över församlingslivet finns vissa i kyrkoordningen fastställda uppgifter i anslutning till rekrytering av i första hand präster och diakoner genom biskopens och domkapitlets uppgifter vid antagning och vigning. I ett vidare perspektiv ingår i främjandet av församlingslivet också att främja rekrytering till andra uppgifter i församlingarna både vad gäller anställda och ideella medarbetare. Vad stiftet erbjuder inom ramen för främjandet är beroende dels av vad som efterfrågas från församlingar och pastorat, dels av vilka ekonomiska resurser stiftet har och vad de väljer att prioritera. Enligt rekryteringsansvariga på stiftskanslier har medvetenheten ökat om betydelsen av att finna former för att stärka församlingarna som rekryterande miljö.

Svenska kyrkan har även tidigare haft perioder med för få sökande till utbildningar. Det är särskilt ifråga om rekrytering till uppdraget som präst som det har gjorts insatser på rikskyrklig nivå. Biskopsmötet inrättade en prästrekryteringskommitté omkring 1960. I brist på en samlad rikskyrklig organisation inrättades under 1970-talet på ärkebiskopens kansli befattningar på olika arbetsområden, bl.a. inrättades en stiftsadjunktur för arbetet med prästrekryteringen. Efterhand som antalet befattningar med uppgifter inom församlingsarbetet ökade och differentierades breddades på ett motsvarande sätt arbetet med rekryteringsfrågorna. De organisatoriska förutsättningarna ändrades när det 1985 tillkom en samlad rikskyrklig organisation. I den instruktion som 1999 års kyrkomöte fastställde för Nämnden för kyrkolivets utveckling angavs som en uppgift ”att främja rekryteringen till och informera om kyrkliga tjänster och yrkesutbildningar”. Den uppgiften togs 2006 över av den nya Nämnden för utbildning, forskning och kultur som enligt sin instruktion bl.a. skulle främja ”rekrytering till kyrklig tjänst och utbildning”. Samtliga nämnder på nationell nivå avskaffades från 2014. Sedan dess har kyrkostyrelsen det samlade ansvaret för verksamheten på nationell nivå.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag:

1. Kyrkomötet beslutar att motion 2017:32 är besvarad med vad utskottet anfört.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2017:119, punkt 1.
3. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2017:119, punkt 2.
4. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2017:119, punkt 3.
5. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2017:119, punkt 4.
6. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2017:119, punkt 5.
7. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2017:119, punkt 6.

I en tid när många församlingar och pastorat upplever stora svårigheter att kunna anställa behöriga kyrkomusiker samtidigt som det finns uppgifter om få eller inga sökande till vissa kyrkomusikerutbildningar anser utskottet att det är mycket viktigt att vidta adekvata åtgärder för att stärka rekryteringen av blivande kyrkomusiker. Även andra yrken inom kyrkan har liknande problem gällande rekrytering och samma behov av rekryteringsstöd. Församlingen som en inbjudande rekryterande miljö är central för att väcka intresse för arbete inom kyrkan. Av bakgrunden ovan

framgår det att kyrkostyrelsen i samband med sitt arbete med kyrkohandboksrevisionen uttryckt att Svenska kyrkan behöver ett sammanhållet, systematiskt och långsiktigt arbete för att hålla det kyrkomusikaliska arvet levande och för att ta ansvar för utveckling och nyskapande samt att styrelsen avser att fatta beslut om organisatoriska former för detta. Vad motionären till motion 2017:32 önskar är därmed redan tillgodosett och utskottet anser därför att ingen ytterligare åtgärd behövs. Kyrkomötet föreslås därför besluta att motionen är besvarad med vad utskottet anfört.

I övrigt anser utskottet att frågor som gäller rekrytering till kyrkliga utbildningar och tjänster samt till ideellt medarbetarskap i församlingarna främst är en fråga för församling och stift. Nationell nivå's huvudsakliga uppgift i detta är att stödja och främja stiftens arbete. Utskottet föreslår mot denna bakgrund att motion 2017:119 avslås i sin helhet.

Uppsala den 5 oktober 2017

På Tillsyns- och uppdragsutskottets vägnar

Britas Lennart Eriksson, ordförande

Anna Tronêt, sekreterare

Beslutande: Britas Lennart Eriksson, ordförande, Inger Wahlman, Roine Olsson, Anna Forssell, Lars Risberg, Emilia Lindstrand, Hans-Olof Andrén, Emma Hedlundh, Mattias Rosenquist, Sven Kerst, Anna Ekström, Sten Elmberg, Lisbeth Göranson, Anders Novak och Johan Blix.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Margareta Carlenius, Catharina Erdtman, Kent Karlsson, Stefan Linderås, Bertil Murray, Ingrid Borgström, Helena Nordvall, Kerstin Rossipal, Anna-Lena Carlsson, Ann-Christin Alexius, Helena Elmqvist, Helena Björkman och Irene Leonardsson.

Biskoparna Eva Brunne och Per Eckerdal har deltagit i utskottets överläggningar.